

Negen fotografen brengen Artikel 1 van de Universele Rechten van de Mens in beeld:

‘Alle mensen worden vrij en gelijk in waardigheid en rechten geboren. Zij zijn begiftigd met verstand en geweten, en behoren zich jegens elkander in een geest van broederschap te gedragen.’

Deze tentoonstelling is een samenwerking tussen Amnesty International regio Gent en Volwassenen onderwijs Kisp.

Alle mensen worden vrij en gelijk in waardigheid en rechten geboren. Zij zijn begiftigd met verstand en geweten, en behoren zich jegens elkander in een geest van broederschap te gedragen.

De schijnbare evidentie van het Artikel 1 uit de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens wordt nog continu weersproken door de werkelijkheid. Een aanzienlijk deel van de gemiddeld 10.000 foto's die dagelijks op een krantenredactie binnenlopen, heeft te maken met inbreuken op die rechten. Op basis van huidskleur, ras, religie, seksuele voorkeur...

Het heet dat de mens kan overleven dankzij zijn gave om snel en grondig te vergeten. Op individueel niveau zal dat best – anders word je gek; op grotere schaal is die gave een van de hoofdredenen waarom we maar blijven hervallen in oude zonden, waarom gewapende conflicten de belangrijkste motor van de geschiedenis blijven. De Verenigde Naties ondertekenden het Mensenrechtenverdrag in 1948, kort na de gruwelen van de Tweede Wereldoorlog. Vandaag, geen zeventig jaar later, moeten we blijkbaar concluderen dat we niet veel wijzer geworden zijn. Toch?

Het is maar hoe je het bekijkt. Als het over oorlogen gaat, zeggen de cijfers dat sinds 1946 het jaarlijkse aantal slachtoffers met 90 procent is gedaald. Er zijn steeds minder oorlogen tussen staten en sinds begin jaren 1990 is ook het aantal burgeroorlogen sterk afgenomen. Al gaat het sinds 2005 wel weer de verkeerde kant uit. Maar dan nog leven we momenteel in zowat de vreedzaamste tijden sinds mensenheugenis, IS-terreur en vluchtelingencrisis of niet.

Zulke vooruitgang heeft vele vaders maar het is ontegenzeggelijk mede door foto's dat de wereld er, weze het tergend traag, op vooruitgaat. De impact van de Great Depression-fotografie van Walker Evans, Dorothea Lange of Gordon Parks op het Amerikaanse beleid, is niet te overschatten. Als het over oorlogen gaat, lijdt het geen twijfel dat de progressie die volgens de cijfers geboekt is, deels te danken is aan de fotografie - meer dan wat of wie anders zijn het gruwelijke beelden die het einde van de Vietnamoorlog uiteindelijk bespoedigd hebben.

De weg naar de totale verwezenlijking van het Artikel 1 blijft onnoemelijk lang en lastig. John G. Morris, de legendarische fotoredacteur van onder meer Life, The Washington Post en The New York Times, intussen 99, heeft altijd willen geloven dat de mensheid oorlogvoering en ander fundamenteel onrecht gewoon moet ontgroeien, en dat de fotografie daaraan kan bijdragen. Hij zal die zaligheid niet meer meemaken, maar laten we zijn voluntarisme delen. En laten we dus vooral blijven fotograferen. Als journalist of kunstenaar, als professional of amateur, om aan te klagen of te doen dromen.

De hier getoonde werken van Kisp-studenten doen beide.

Barbara Joseph

Barbara Joseph attendeert er met haar foto's uit het Gents Forensisch Psychiatrisch Centrum op dat we ook de hand in eigen boezem moeten durven steken. België is al meermaals veroordeeld voor mensenrechtenschendingen vanwege de opsluiting van geïnterneerden in ongeschikte strafinrichtingen. Instellingen zoals het FPC moeten hier een oplossing bieden. Joseph toont daders die ook patiënten zijn. Portretten die meer vragen stellen dan antwoorden.

Met dank aan Gilbert, Yusuf, Eric, Rudi en Jean, Sandra Vansteenkiste, Evy Van Mele, Nancy Baervoets, Bert Collage

Bert Van 't Westende

Bert van 't Westende volgde de Vlaamse kapper Dirk, die een bijberoep heeft waarmee je vandaag een eind zuid- of oostwaarts je leven niet zeker bent: in het weekend is Dirk travestie-entertainer Angelique. Hij kleedt zich dan als een diva en vermaakt de mensen met zijn kleurrijke optreden. Zijn wie of wat je bent, binnen het wettelijke toelaatbare, is een universeel recht.

Fayrooz Bouchaala

Fayrooz Bouchaala stelt met haar foto's de relevantie van het hoofddoekendebat in vraag. Is niet iedereen gewoon gelijk? De keuze voor het dragen van een hoofddoek brengt vrouwen en meisjes al te vaak in moeilijke situaties, waarin erkenning en respect voor hun identiteit soms ver te zoeken zijn. Enerzijds is er de druk van familie en vrienden om de hoofddoek al dan niet te dragen. Anderzijds ontnemt de maatschappij met het hoofddoekenverbod moslimvrouwen het recht om zichzelf te zijn en een eigen identiteit te ontwikkelen. Een vrouw moet aanzien worden om haar competenties, persoonlijkheid en verstand. De focus mag niet liggen op haar fysieke verschijning.

Jelle De Medts

Jelle De Medts trok naar de sloppenwijken van Port Elizabeth, Zuid-Afrika. Ze fotografeerde er vrouwen die door de vader van hun kinderen in de steek gelaten werden en het alleen moeten redden. Vaak zijn ze ziek en hebben ze geen inkomen, noch toekomstplannen. Ze weten niet wat de dag hen zal brengen, of hoe ze hun kinderen zullen voeden. Zolang ze voldoende geloven in God, vertrouwen ze erop dat alles goed komt. Door deze gedachtegang blijft hun situatie ongewijzigd en komen na hen ook hun kinderen in deze vicieuze cirkel terecht. Toch brengt Jelle niet enkel een verhaal van doffe ellende. Uit de beelden spreekt evenzeer trots, moed en fierheid.

Leen Lanckswert

Leen Lanckswert wijst ons erop dat muziek een universele taal is. Vanuit de goeste om muziek te maken met iedereen die er zin in heeft, is de muziekgroep Goeste Majeur in de Brugse Poort ontstaan. Bij de kinderfanfare en de goestedoenders kunnen kinderen hun muzikale of expressieve danstalent ontplooiën. Romane Chercherona is een koor dat volksliederen brengt en is ontstaan uit de Romagemeenschap. Los van elke sociale achtergrond of financiële mogelijkheden kan iedereen instappen, om plezier te maken en zijn muzikaal talent te ontwikkelen.

Liroz Haim

Liroz Haim herinnert ons aan de essentie van het eerste artikel van het Mensenrechtenverdrag. Ze portretteerde een reeks figuren die symbool kunnen staan voor de hele mensheid. Ze turen naar de horizon, die de vrijheid en mogelijkheden van elk individu op deze aarde symboliseert. Voor Haim heeft elkeen het recht om naar diezelfde horizon te kijken en voor zichzelf te bepalen wat hij of zij erin ziet.

Marleen Hiels

Marleen Hiels pakt het metaforisch aan: een collage van schaduwen die geen ras, geslacht of leeftijd prijsgeven. Iedereen gelijk. Dieprood overheerst. De kleur leven en tot nader order ook van te veel dood.

Marlies Van Gelder

Marlies Van Gelder boog zich in een zwart-witreeks over een onderwerp in een grijze zone: het Artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag, een onderdeel van de Conventie van Genève. 1F stelt dat mensen die een oorlogsmisdaad of een misdaad tegen de menselijkheid hebben gepleegd en vluchten naar het buitenland, geen asiel kunnen krijgen. Fair enough. Alleen wordt dat statuut noodgedwongen vaak op basis van vermoedens gegeven, waardoor dikwijls onschuldigen getroffen worden. Noem het collateral damage.

Naomi & Koba Ryckewaert

Naomi en Koba Ryckewaert stellen de beeldvorming rond de vluchtelingencrisis in vraag. Met hun reeks willen de zussen de menselijke, intieme kant van de crisis confronteren met de formele, politieke kant ervan.

Ze stelden vast dat de echte oorzaken van de vluchtelingencrisis ons niet meer raakten op het moment dat migranten Europa begonnen te overspoelen. Het woord zelf lijkt de zussen Ryckewaert een merkwaardige interpretatie van de realiteit. Ondertussen blijft het aantal asielaanvragen dalen: België klopt zichzelf goedkeurend op de schouder. Als de realiteit een asielcrisis is, dan lijkt het opdrogen van de stroom inderdaad het einde van het probleem. Maar als de realiteit een oorlog is, dan lijkt dat vooral op een hogere muur. We lijken te vergeten wie 'de vluchtelingen' waren voor ze in een rubberboot stapten, hun schoenen sleten op de Europese bodem, en wij hen enkel als groep en zelden nog als individu gingen bekijken.

Met dank aan Hendrik Vos, Marjolein Deros, Sander Loones, Opvangcentrum Reno, Justine Vergotte, Nancy Baervoets, Youssef en Mohamad.